

Samarqand davlat universitetining Kattaqo'rg'on filiali Aniq va tabiiy fanlar fakulteti 4-bosqich Ijtimoiy ish ta'lim yo'nalishi talabalariga 7-semestr uchun « Nogironligi bo'lgan shaxslar bilan ijtimoiy ish amaliyoti » fanidan yakuniy nazorat savollari

Imtihon shakli: yozma, og'zaki

№	Mavzu	1-QISM “OSON SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning kirish qismidan asosan nazariy savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'ladi).	2-QISM “ODDIY SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 1-rejasidan asosan mulohazaviy savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'ladi).	3-QISM “MURAKKAB SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 2-rejasidan asosan qoidalar, teoremlar, kabi savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'lmaydi).	4-QISM qism “MURAKKAB SAVOLLAR 2” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 3-rejasidan asosan tendensiyalar, paradigmlar, konsepsiyalar kabi savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'lmaydi).	5-qism “QIYIN SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning xulosa yani yakuniy qismidan asosan talabani mustaqil fikrlashga, mavzuni to'liq anglashga yo'naltiradigan savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'lmaydi).
1.	1-mavzu. Nogironlar bilan ijtimoiy ish va uning xususiyatlari	Nogironlar uchun ijtimoiy yordamning asosiy turlari qanday taqdim etiladi?	Nogironlar huquqlarini himoya qilishga oid qonun hujjatlarining asosiy prinsiplari qanday?	Nogironlik nima va u qanday holatlar natijasida yuzaga keladi?	Nogironlik guruhlari qanday bo'linadi va ularning farqlari qanday?	O'zbekistonda nogironlikni qanday organ belgilaydi va qanday tartibda?
2.		Nogironlarni ijtimoiy himoya qilishda qanday texnologiyalar qo'llaniladi?	Nogironlarga uyda ijtimoiy va tibbiy xizmatlar qanday ko'rsatiladi?	Nogironlar uchun reabilitatsiya markazlarining asosiy vazifalari qanday?	Nogironlarga ko'rsatiladigan shoshilinch ijtimoiy xizmatlar nimalardan iborat?	Nogironlar bilan ijtimoiy ishga tarixiy yondashuv qanday rivojlangan?

3.	2-Mavzu: Nogironlikni tushunish modellari	Model nima va uning asosiy xususiyatlari qanday?	Tibbiy model qanday tushuniladi va uning afzalliklari nimada?	Ijtimoiy modelda nogironlik qanday talqin qilinadi?	Tibbiy va ijtimoiy modellarning farqlari qanday?	Ijtimoiy modelning asosiy yondashuvi nimadan iborat?
4.		Ijtimoiy model qanday to'siqlarni bartaraf etishga qaratilgan?	Tarixiy model nima va uning maqsadi qanday?	Tarixiy modelda nogironlikka munosabat qanday o'zgargan?	Nogironlar uchun tibbiy model qanday xizmatlar taqdim etadi?	BMT tomonidan qabul qilingan nogironlik bo'yicha dastur qachon joriy etildi?
5.	3-mavzu. Nogironlikga ega bo'lgan insonlarni himoya qilishning me'yoriy huquqiy asoslari.	Nogironlikka oid qabul qilingan xalqaro qonunlar qanday?	Nogironlar huquqlari bo'yicha BMT Konvensiyasining maqsadi nima?	O'zbekiston Respublikasining nogironlarni ijtimoiy himoya qilish qonuni qachon qabul qilindi?	Yevropa Ittifoqida joriy etilgan nogironlarga oid qonunlar qanday?	AQShda qabul qilingan "Nogironlar uchun ta'lim qonuni" qanday imkoniyatlar yaratdi?
6.		AQShning nogironlar huquqlari to'g'risidagi qonuni qanday afzalliklarga ega?	O'zbekiston Respublikasi nogironlarga qanday ijtimoiy yordam ko'rsatadi?	Nogiron bolalarning ta'lim olish imkoniyatlari qanday ta'minlanadi?	Nogironlarga huquqiy himoya qanday ko'rsatiladi?	Nogironlarning sport bilan shug'ullanish imkoniyatlari qanday?
7.	4-mavzu. Nogironlikning xalqaro tasnifi.	Nogironlikning xalqaro tasnifini ishlab chiqish evolyutsiyasi qanday kechgan?	Nogironlarning xalqaro tasnifining asosiy xususiyatlari nimalardan iborat?	Nogironlikning xalqaro tasnifidagi bo'limlar qanday tuzilgan?	JSST tomonidan qabul qilingan Sog'liqning Xalqaro Tasnifi (ICF) nima uchun mo'ljallangan?	Xalqaro nogironlik tasnifida atrof-muhit omillarining roli qanday?
8.		Nogironlikka oid me'yoriy huquqiy hujjatlar shakllanish evolyutsiyasi qanday bosqichlardan iborat?	BMTning "Nogironlar huquqlari to'g'risidagi Konvensiyasi"ning qabul qilinishining global ahamiyati nimada?	Nogironlar huquqlari to'g'risidagi Konvensiyaning Fakultativ Protokoli qanday vakolatlarni beradi?	AQShning "Amerikalik nogironlar konvensiyasi" nogironlar uchun qanday yuridik himoya kafolatlarini ta'minlaydi?	O'zbekiston Respublikasida nogironlarni ijtimoiy himoya qilish bo'yicha qabul qilingan qonunlar qanday o'zgarishlar kiritdi?
9.		Nogironlikni baholashda qanday kontekstual omillar hisobga olinadi?	ICF ning biopsikososyal modeli qanday ishlaydi?	Nogironlikning xalqaro tasnifini joriy qilishda duch kelinadigan asosiy muammolar qanday?	Xalqaro nogironlik tasnifi bilan bog'liq hujjatlar qaysilar?	Nogironlikni baholashda ijtimoiy model va tibbiy modelning qanday farqlari bor?

10.	5-mavzu. Nogironlikka ega bo'lgan insonlarni himoya qilishning xorijiy tajribasi.	AQShda nogironlarni himoya qilish uchun qanday qonun qabul qilingan?	Buyuk Britaniyada nogironlarni ish bilan ta'minlashda qanday mexanizmlar qo'llaniladi?	Yevropa Ittifoqi mamlakatlarida nogironlarni ishga joylashtirish uchun qanday kvotalar mavjud?	AQShda qabul qilingan 1990-yilgi qonunning nogironlar hayotidagi o'zgarishlar qanday namoyon bo'lmoqda?	Germaniyada nogironlarni kasbiy integratsiyalash bo'yicha qanday tajribalar mavjud?
11.		BMT Nogironlar Huquqlari Qo'mitasining vakolatlari qanday belgilangan?	Yevropa Ittifoqida nogironlar huquqlarini himoya qilishga qaratilgan qonunchilik qanday o'zgarishlar kiritdi?	BMT Konvensiyasining asosiy printsiplari qanday ijtimoiy ta'sir ko'rsatadi?	O'zbekiston Respublikasining nogironlar huquqlarini ta'minlashdagi asosiy qoidalari qanday?	Nogironlar uchun davlat tomonidan ko'rsatiladigan ijtimoiy yordam turlari qanday farqlanadi?
12.		Nogironlarni ish bilan ta'minlashda Buyuk Britaniyaning Workstep dasturi qanday ishlaydi?	Kanada nogironlarni ishga joylashtirishda qanday siyosat yuritadi?	BMTning nogironlar huquqlari to'g'risidagi konvensiyasining asosiy maqsadi nima?	AQShda nogironlar uchun transportda qanday qulayliklar yaratilgan?	Birlashgan Millatlar Tashkiloti tomonidan nogironlar huquqlarini himoya qilish bo'yicha qanday hujjat qabul qilingan?
13.	6-mavzu. Nogironlikka ega bo'lgan insonlarni reabilitatsiya qilishning asoslari.	Reabilitatsiya nima va uning asosiy turlari qanday?	Tibbiy reabilitatsiya qanday bosqichlardan iborat?	Nogironlarni ijtimoiy reabilitatsiya qilish qanday jarayonlarni o'z ichiga oladi?	Mexanik reabilitatsiya qanday texnikalarni o'z ichiga oladi?	Qanday qilib psixoterapiya reabilitatsiya jarayoniga yordam beradi?
14.		Nogironlar uchun iqtisodiy va ijtimoiy huquqlar qanday kafolatlanadi?	AQShning nogironlar uchun qabul qilgan ta'lim qonuni qanday o'zgarishlarga olib keldi?	Nogironlar uchun jismoniy muhitdan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish qanday amalga oshiriladi?	Nogironlar uchun axborot va aloqa texnologiyalari tizimlaridan foydalanish qanday kafolatlanadi?	BMTning Nogironlar Huquqlari to'g'risidagi Konvensiyasi qanday yangi huquqiy asoslarni belgilaydi?
15.		Rivojlangan davlatlarda nogironlarni reabilitatsiya qilishning qaysi asosiy jihatlari mavjud?	Reabilitatsiya markazlarining roli qanday va ularda qanday xizmatlar ko'rsatiladi?	Qanday texnik vositalar reabilitatsiya uchun qo'llaniladi?	Kasbiy reabilitatsiyaning asosiy vazifalari nimalardan iborat?	Reabilitatsiyada tibbiy va ijtimoiy yondashuvlar qanday birlashadi?

16.	7-mavzu. Inklyuziv ta'lim.	Inklyuziv ta'lim nima va uning asosiy tamoyillari qanday?	Inklyuziv ta'limning rivojlanish evolyutsiyasi qanday bosqichlardan o'tgan?	Inklyuziv ta'limning integratsiya va adaptatsiyaga ta'siri qanday?	Nogiron bolalar uchun inklyuziv ta'limning qanday afzalliklari bor?	Inklyuziv ta'lim va nogironlik turlari o'rtasidagi mutanosiblik nima bilan izohlanadi?
17.		Inklyuziv ta'limda o'yin maydonlarining roli qanday?	BMT tomonidan qabul qilingan qaysi hujjatlar inklyuziv ta'limni qo'llab-quvvatlaydi?	Inklyuziv ta'lim modellarining turlari va ularning farqlari qanday?	Inklyuziv ta'lim qanday qilib nogiron o'quvchilarni ijtimoiylashtirishga yordam beradi?	Inklyuziv ta'lim muassasalarida qanday pedagogik usullar qo'llaniladi?
18.		Nogironlarni ijtimoiy himoya qilish qonunchiligida qaysi xalqaro shartnomalar qo'llaniladi?	Nogironlarga oid qabul qilingan milliy qonunchilikning asosiy yo'nalishlari qanday?	Nogironlar uchun ijtimoiy yordam tizimini rivojlantirishda qanday xalqaro tajriba qo'llanilgan?	Nogironlar uchun yaratilgan turmush sharoitlarini yaxshilash dasturlari qanday amalga oshiriladi?	Nogironlarning ta'lim olishga bo'lgan huquqlari qanday huquqiy asoslar bilan ta'minlanadi?
19.	8-mavzu. Nogiron insonlarning bandligini ta'minlash borasidagi ijtimoiy ish olib borishning texnologiyalari.	Jahon tajribasida nogironlarni ishga joylashtirish bo'yicha qanday usullar mavjud?	Ijtimoiy tadbirkorlikning nogiron insonlar bandligini ta'minlashdagi roli qanday?	Inklyuziv biznesning bandlik muammolarini hal etishdagi o'rni qanday?	Pozitiv diskriminatsiya nima va u qanday nogironlarni himoya qiladi?	Nogiron insonlarni mehnatga yo'naltirishda qanday yondashuvlar mavjud?
20.		Nogironlarni ishga joylashtirishda duch keladigan asosiy muammolar nimalardan iborat?	Nogironlarning mehnat bozori qanday shakllanadi?	Eksklyuziv va inklyuziv yondashuvlar o'rtasidagi farqlar qanday?	Nogironlarni ish bilan ta'minlashda qanday texnik vositalar qo'llaniladi?	BMT konventsiyasida nogironlarning bandligi bo'yicha qanday me'yorlar belgilangan?
21.		Nogiron bolalar uchun ta'lim tizimidagi maxsus dasturlar qanday amalga oshiriladi?	Nogiron ayollar uchun huquqiy himoya qanday kafolatlangan?	Tibbiy-mehnat ekspert komissiyalari nogironlikni qanday belgilaydi?	Nogironlarning davlatdan ijtimoiy yordam olish huquqi qanday kafolatlanadi?	Nogironlar uchun bandlik va kasb-hunar ta'limini rivojlantirish qanday amalga oshirilmoqda?
22.	9-mavzu. Ko'zi ojiz nogironlikka ega bo'lgan insonlar bilan ijtimoiy ish.	Ko'zi ojizlik darajalari qanday farqlanadi?	Ko'zi ojiz insonlarning muhitni anglash xususiyatlari qanday?	Boshqa analizatorlar ko'zi ojizlikni qanday kompensatsiya qiladi?	Tiflopedagogikaning asosiy tamoyillari qanday?	Ko'zi ojiz insonlarni o'z-o'ziga xizmat ko'rsatishga qanday o'rgatish mumkin?

23.		Ko'zi ojiz insonlarni o'z-o'ziga xizmat ko'rsatishga qanday o'rgatish mumkin?	Brayl yozuvining nogironlikdagi ahamiyati qanday?	Psixologik diagnostika ko'zi ojiz bolalar bilan ishlashda qanday rol o'ynaydi?	Ko'zi ojizlikda oftalmologik tibbiy yordamning qanday turlari mavjud?	O'zbekistonda ko'zi ojiz insonlarga berilayotgan yordam qanday tashkil etilgan?
24.	10-mavzu. Zaif eshituvchi insonlar bilan ijtimoiy ish.	O'zbekistonda ko'zi ojiz insonlarga berilayotgan yordam qanday tashkil etilgan?	Zaif eshitishning darajalari va ularning belgilarini tushuntiring.	Zaif eshituvchilarga moslashtirilgan texnik vositalar nimalardan iborat?	Imo-ishora tili va surdo tarjimonning rolini tushuntiring.	Zaif eshituvchilar uchun ta'lim qanday tashkil etiladi?
25.		Zaif eshituvchi bolalar bilan ijtimoiy-psixologik yordam qanday amalga oshiriladi?	Zaif eshituvchilarning nutq rivojlanishidagi xususiyatlar qanday?	Zaif eshituvchi insonlar bilan pedagogik jarayon qanday kechadi?	Surdopedagogika sohasidagi eng muhim yondashuvlar qaysilar?	Zaif eshituvchi insonlar jamiyatga qanday qo'shiladi va bu borada qanday yordam beriladi?
26.	11-mavzu. Harakatida nuqsoni bor insonlar bilan ijtimoiy ish olib borishning texnologiyalari.	Harakatida nuqsoni bor insonlarning asosiy psixologik xususiyatlari qanday?	To'sqinsiz muhit nima va uning asosiy xususiyatlari nimalardan iborat?	Harakatida nuqsoni bor insonlarga qaratilgan texnik vositalar turlari qanday?	Harakatida nuqsoni bor insonlar uchun moslashtirilgan ish joylari qanday tashkil etiladi?	Harakatida nuqsoni bor insonlar uchun ta'lim olish imkoniyatlari qanday ko'rib chiqiladi?
27.		Ularning ijtimoiy rehabilitatsiyasini tashkil etishda qanday texnologiyalar qo'llaniladi?	Harakatida nuqsoni bor insonlar bilan kommunikatsiya etikasi qanday tavsiflanadi?	Ijtimoiy muhitda ularning faoliyatini qo'llab-quvvatlash bo'yicha qanday usullar qo'llaniladi?	Harakatida nuqsoni bor insonlar uchun to'siqlarni bartaraf etishda qanday yondashuvlar mavjud?	Ijtimoiy xizmat ko'rsatishda harakatida nuqsoni bor insonlar bilan ishlashning asosiy bosqichlari qanday amalga oshiriladi?